

De implementatie van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een beperking in Nederland

Overzicht van bronnen

Martin Schuurman

www.coalitievoorinclusie.nl

Mogelijk gemaakt dankzij bijdragen van:

CrossOver
Pameijer
Syndion
Platform VG
Steinmetz|De Compaan

INHOUD

1. Nederlandse bronnen

1.1. Nederlandse overheid

- Vertalingen van het VN-Verdrag
- Ministerie van Buitenlandse Zaken
- Ministerie van Binnenlandse Zaken
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Tweede Kamer

1.2. NGO's in Nederland

- Coalitie voor Inclusie
- Commissie Gelijke Behandeling
- CG-Raad

1.3. Overige Nederlandse bronnen

2. Buitenlandse bronnen

2.1. Internationale organisaties

- Verenigde Naties
- UNESCO
- Inclusion International

2.2. Europese organisaties

- Europese Unie
- Inclusion Europe
- European Disability Forum
- Handicap International
- European Coalition for Community Living
- European Union Agency for Fundamental Rights

2.3. Landen

- België
- Duitsland
- Nieuw-Zeeland

2.4. Conferentie Berlijn

2.5. Conferentie Maastricht

2.6. Overige buitenlandse bronnen

1. NEDERLANDSE BRONNEN

1.1 Nederlandse overheid

Vertalingen van het VN-Verdrag

VN, Verenigde Naties (2006). Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. New York, 13 december 2006. *Traktatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden*, Jaargang 2007, nr. 169.

VN, Verenigde Naties (2006). Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. New York, 13 december 2006. *Traktatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden*, Jaargang 2007, nr. 194.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Buza, Ministerie van Buitenlandse Zaken (2007). *Brief aan de Tweede Kamer met betrekking tot uitwerking VN-verdrag inzake de rechten van mensen met een handicap in het ontwikkelingssamenwerkingbeleid* (d.d. 31 mei 2007). Den Haag: Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Buza, Ministerie van Buitenlandse Zaken (2008). *Brief aan de Tweede Kamer met betrekking tot kabinetsreactie subsidiariteitstoets richtlijnvoorstel gelijke behandeling buiten de arbeid* (d.d. 10 december 2008). Den Haag: Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Buza, Ministerie van Buitenlandse Zaken (2009). *Brief aan de Tweede Kamer met betrekking tot beantwoording vragen van de leden Ferrier en Cörüz over de 'Second Conference of States Parties to the Convention on the Rights of Persons with Disabilities'* (d.d. 6 oktober 2009). Den Haag: Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Buza, Ministerie van Buitenlandse Zaken (2010). *Brief aan de Tweede Kamer met betrekking tot Verdrag inzake de rechten van mensen met een handicap* (d.d. 11 oktober 2010). Den Haag: Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Ministerie van Binnenlandse Zaken

BZK, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2008). *Kabinetsstandpunt Nationaal Instituut voor de Rechten van de Mens* (d.d. 18 juli 2008). Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

BZK, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2009). *Brief aan de Tweede Kamer met betrekking tot kabinetsstandpunt richtlijn gelijke behandeling buiten arbeid* (d.d. 16 november 2009). Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

BZK, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2009). *Brief aan de Tweede Kamer met betrekking tot de motie Schinkelshoek inzake Nationaal Instituut voor de Rechten van de Mens* (d.d. 10 februari 2009). Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

BZK, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2009). *Brief aan de Tweede Kamer met betrekking tot nader kabinetsstandpunt Nationaal Instituut voor de Rechten van de Mens* (d.d. 10 juli 2009). Met bijlagen (a, b, b1 en c). Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

VWS, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2009). *Gelijke behandeling voor mensen met een handicap of een chronische ziekte*. Voortgangsrapportage met betrekking tot de onderwerpen over gelijke behandeling van mensen met een handicap of chronische ziekte aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, 18 september 2009. Kamerstukken II 2009-2010, 29355, nr. 40. Den Haag: Ministerie van VWS.

VWS, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2009). *Besluit houdende regels betreffende de toegankelijkheid van het openbaar vervoer en de daartoe te verrichten aanpassingen* (d.d. 16 oktober 2009). Met Nota van Toelichting. Den Haag: Ministerie van VWS.

VWS, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2009). *Wet gelijke behandeling moet meer bekendheid krijgen*. Toespraak bij inontvangstneming van evaluatierapport Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte. Den Haag: Ministerie van VWS.

VWS, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2009). *Handicap of chronische ziekte? Gelijke behandeling wettelijk geregeld*. Brochure september 2009. Den Haag: Ministerie van VWS.

VWS, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2010). *Brief aan de Tweede Kamer met betrekking tot de stand van zaken VN-Gehandicaptenverdrag* (d.d. 15 februari 2010). Den Haag: Ministerie van VWS.

VWS, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2009/2010). *Nieuwsbrieven Participatie voor mensen met een beperking*. Nummers 1 t/m 7. Den Haag: Ministerie van VWS.

Tweede Kamer

Motie Wiegman (ChristenUnie) waarin wordt verzocht om bij de besteding van de €300.000 voor het geven van bekendheid aan de ratificatie van het VN-verdrag expliciet rekening te houden met de dovensamenleving en om media-uitingen te voorzien van een tolk gebarentaal. (Motie nr. 64 (32500-XVI), november 2010).

1.2 NGO's in Nederland

Coalitie voor Inclusie

Coalitie voor Inclusie (2010). *Tekenen en dan.....? Stand van zaken en aanbevelingen voor de implementatie van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap*. Werkdocument voor de conferentie van 8 februari 2010. Samengesteld door dr. Martin Schuurman. Utrecht: Coalitie voor Inclusie.

Coalitie voor Inclusie (2010). *Tekenen en dan.....? Eindverslag van de conferentie van 8 februari 2010*. Samengesteld door Heleen Hartholt. Utrecht: Coalitie voor Inclusie.

Coalitie voor Inclusie (2010). *Tekenen en dan...? Nu waarmaken!* Plan van Aanpak, november 2010. Utrecht: Coalitie voor Inclusie.

'*Blijven vechten voor meedoen gehandicapten*'. Interview Algemeen Dagblad met Erica Terpstra, naar aanleiding van ontbijt Coalitie voor Inclusie. Oktober 2010.

Coalitie voor Inclusie (2010). *Het VN-Verdrag bepaalt: inclusief onderwijs is een recht voor alle kinderen*. Werkdocument. Samengesteld door José Smits. Utrecht: Coalitie voor Inclusie.

Commissie Gelijke Behandeling

CBP (College bescherming persoonsgegevens), CGB (Commissie gelijke behandeling), No (Nationale ombudsman) & SIM (Studie- en Informatiecentrum Mensenrechten) (2007). *Mensenrechten verbinden en verplichten. Een nationaal instituut voor de rechten van de mens ook voor Nederland.*

CBP (College bescherming persoonsgegevens), CGB (Commissie gelijke behandeling), No (Nationale ombudsman) & SIM (Studie- en Informatiecentrum Mensenrechten) (2007). *Brief aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties* (d.d. 1 november 2007).

CGB, Commissie Gelijke Behandeling (2008). *Zonder vallen en opstaan. Bevindingen van de Commissie Gelijke Behandeling over de werking van de Wet Gelijke Behandeling op grond van Handicap of Chronische Ziekte in de praktijk.* Utrecht: Commissie Gelijke Behandeling.

Schoonheim, J.A. (2009). Handicap en chronische ziekte. In: CGB, Commissie gelijke Behandeling. *Gelijke behandeling: oordelen en commentaar 2008.* Utrecht: Commissie Gelijke Behandeling. Pag. 155-169.

CG-Raad

CG-Raad (2009). *VN-Verdrag over de rechten van mensen met een handicap. De betekenis voor de praktijk.* Utrecht: CG-Raad.

CG-Raad & FvO, Federatie van Ouderverenigingen (2003). *Agenda 22. Hoe gemeenten de 22 VN Standaardregels 'Gelijke Kansen' kunnen toepassen in gemeentelijk beleid voor mensen met een functiebeperking.* Utrecht: CG-Raad/FvO.

Janssen, Jac (2009). Art. 1: meer dan luisterend oor bij discriminatie. *CG-Raad Nieuws*, juli/augustus 2009. Pag. 10-11.

1.3 Overige Nederlandse bronnen

Klein, M. van der, Lünnehan, K. & Oudenampsen, D. (2009). *Beperkingen, recht en gelijkheid. Evaluatie van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte, 2003-2008.* Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Schuurman, Martin (2010). *Het VN-Verdrag over de rechten van mensen met een handicap in Nederland.* Bewerking van presentatie op het 6^e nationaal Dovencongres, op 23 september 2010 te Den Bosch. Nieuwegein: Kalliope Consult.

Veldkamp, S. (2008). *Het 'stille' verdrag inzake de rechten van Personen met een Handicap.* Scriptie Internationaal Recht. Kommerzijl: eigen uitgave.

2. BUITENLANDSE BRONNEN

2.1 Internationale organisaties

Verenigde Naties

VN, Verenigde Naties (1994). *Standaardregels betreffende het bieden van gelijke kansen voor gehandicapten. Resolutie 48/96*. Rijswijk: Interdepartementale Stuurgroep Gehandicaptenbeleid. www.un.org/disabilities

Quinn, Gerard & Degener, Theresia (2002). *Human Rights and Disability. The current use and future potential of United Nations human rights instruments in the context of disability*. New York/Geneva: United Nations.

VN, Verenigde Naties (2006). Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. New York, 13 december 2006. *Traktatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden*, Jaargang 2007, nr. 169.

VN, Verenigde Naties (2006). Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. New York, 13 december 2006. *Traktatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden*, Jaargang 2007, nr. 194.

VN, Verenigde Naties (2009). *Status of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities and the Optional Protocol thereto. Report of the Secretary-General 7 juli 2009*. Geneva: Verenigde Naties.

OHCHR, United Nations Office of the High Commissioner (2010). *Forgotten Europeans – Forgotten rights. OHCHR study on the international and European human rights standards relevant to the situation of persons in institutions*. Written by Camilla Parker. Report Summary. October 2010. www.ohchr.org

UN, United Nations (2010). *Rules of procedure of the committee on the rights of persons with disabilities. Advance unedited version*. Geneva: Committee on the Rights of Persons with Disability, 22-26 February 2010.

UN, United Nations (2010). *Non-exhaustive list of international and European standards and recommendations relevant to the situation of persons in institutions*. October 2010.

UNESCO

UNESCO, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (1994). *The Salamanca Statement and framework for action on special needs education*. Parijs: UNESCO.

Inclusion International

Inclusion International (2008a). *Priorities for People with Intellectual Disabilities in Implementing the United Nations Convention on the Rights of People with Disabilities: The Road Ahead*. London: Inclusion International. www.inclusion-international.org

Inclusion International (2008b). *Hear our voices. Priority issues for people with intellectual disabilities and their families in the implementation of the United Nations Convention of the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)*. London: Inclusion International.

Inclusion International (z.j.). *The Implication of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD) for Education for All*. London: Inclusion International.

2.2 Europese organisaties

Europese Unie

European Commission (2010). *European Disability Strategy 2010-2020: A Renewed Commitment to a Barrier-Free Europe*. Brussel: European Commission, 15.11.2010.

Geuzendam, Johan ten (2010). *Europe's fight against poverty and social exclusion*. European Commission, Unit for the integration of people with disabilities. Presentation on the 15-th World Congress of Inclusion International. Berlin, Germany, 16-19 June 2010.

EU Work Forum for the implementation of the UN Convention on the rights of persons with disabilities, 18-19 November te Brussel. Verslag.

Inclusion Europe

Inclusion Europe (2010). *The Convention and People with Intellectual Disabilities: Position Papers by Inclusion Europe and other resources on the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities*. Brussels: Inclusion Europe.

www.inclusion-europe.org

Inclusion Europe (2010). *UN Convention Ratifications and Signatures*. Brussels: Inclusion Europe, September 2010.

European Disability Forum

EDF, European Disability Forum (2010). *Disability movement welcomes Reding's disability strategy for the next decade*. Media-relaese dd. 20 november 2010. Brussels: EDF.

www.edf-feph.org

EDF, European Disability Forum/University of Leeds/Universiteit Maastricht (2008). *New Priorities for Disability Research in Europe. Report of the European Disability Forum Consultation Survey 'European Research Agendas for Disability Equality'. Executive Summary & Recommendations*. Brussels: EDF.

Human Rights Watch

www.hrw.org

Handicap International

Schulze, Marianne (2009). *Understanding The UN Convention On The Right Of Persons with Disabilities. A Handbook on the Human Rights of Persons with Disabilities*. Brussels: Handicap International.

www.handicap-international.be

European Foundation Centre

EFC, European Foundation Centre (2010). *Study on challenges and good practices in the implementation of the UN Convention on the Rights of persons with Disabilities VC/2008/1214*. Brussels: EFC.

European Coalition for Community Living

ECCL, European Coalition for Community Living. (2009). *Focus on Article 19 of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities. Focus report 2009*. London: ECCL.

www.community-living.info

European Union Agency for Fundamental Rights

FRA, (2010). *The right to political participation of persons with mental health problems and persons with intellectual disabilities*. Wenen: FRA. www.fra.europa.eu

European Court of Human Rights

European Court of Human Rights (2010). *Case of Alajos Kiss v. Hungary. Judgment*. Strasbourg, 20 August 2010. (Applicant alleged that his exclusion from the electoral register solely on the strength of his placement under partial guardianship amounted to a violation of Article 3 of Protocol No. 1, read alone or in conjunction with Articles 13 and 14 of the Convention).

WHO Europe

WHO Europe (2010). *Better health, better Life: children and young people with intellectual disabilities and their families. European Declaration on the Health of Children and Young People with Intellectual Disabilities and their Families*. Bucharest, Romania, 26-27 November 2010.

2.3 Landen

België

<http://www.eutrio.be/nl/pressrelease/inclusief-europa-kan-niet-meer-wachten> (Nieuwsbericht over Werkforum dat de Europese Commissie en de Belgische Staatssecretaris voor Sociale Zaken, belast met Personen met een handicap, hebben georganiseerd op 18 en 19 november in het kader van het Belgische Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie.

<http://www.alsliga.be/index.php?id=1208>

(Mededeling van Jean-Marc DELIZEE - Staatssecretaris voor Sociale Zaken, belast met Personen met een handicap - over de **rechten van mensen met een handicap tijdens het Belgische Voorzitterschap (23 december 2010)**).

Grip (z.j.). De mensenrechten. *De 'Universele Verklaring van de Rechten van de Mens' vertaald in begrijpelijke taal*. Brussel: Grip vzw/Onze Nieuwe Toekomst.
www.gripvzw.be

Grip (2010). De implementatie van het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap. Standpuntennota, september 2010. Brussel: Grip.

Thienpondt, L. (2010). *Het VN-Verdrag: naar een grotere kwaliteit van bestaan voor alle personen met een beperking*. Brussel: VGPH, Vlaams Gebruikersoverleg voor Personen met een Handicap. www.vgph.be

Duitsland

Landesregierung Rheinland-Pfalz (2010). *Umsetzung der UN-Konvention über die Rechte von Menschen mit Behinderungen. Aktionsplan*. Mainz: Ministerium für Arbeit, Soziales, Gesundheit, Familie und Frauen Rheinland-Pfalz. www.masgff.rlp.de

Dreyer, Malu (2010). *The Convention: Implications for local and regional governments*. Presentation on the 15-th World Congress of Inclusion International. Berlin, Germany, 16-19 June 2010.

Leyen, Ursula von der (2010). *The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities – Its importance for Germany and for the work of the Federal Government*. Presentation on the 15-th World Congress of Inclusion International. Berlin, Germany, 16-19 June 2010.

Nieuw-Zeeland

Government of New Zealand (2010). *First New Zealand Report on Implementing the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities*. Draft 12 October 2010. www.odi.govt.nz/what-we-do/un-convention/index.html

2.4 Conferentie Berlijn

Aichele, Valentine (2010). *Monitoring the implementation of the UN Convention*. Presentation on the 15-th World Congress of Inclusion International. Berlin, Germany, 16-19 June 2010.

Aselmeier, Laurenz (2010). *The Convention: Implications for service providers*. Presentation on the 15-th World Congress of Inclusion International. Berlin, Germany, 16-19 June 2010.

Dreyer, Malu (2010). *The Convention: Implications for local and regional governments*. Presentation on the 15-th World Congress of Inclusion International. Berlin, Germany, 16-19 June 2010.

Geuzendam, Johan ten (2010). *Europe's fight against poverty and social exclusion. European Commission, Unit for the integration of people with disabilities*. Presentation on the 15-th World Congress of Inclusion International. Berlin, Germany, 16-19 June 2010.

Jelinek, Raquel (2010). *Mobilizing community support: The Mexican experience*. Presentation on the 15-th World Congress of Inclusion International. Berlin, Germany, 16-19 June 2010.

Laiton, Alejandra (2010). *Mass media and e-campaigning: Their role and value in the implementation of the Convention*. Presentation on the 15-th World Congress of Inclusion International. Berlin, Germany, 16-19 June 2010.

Latimier, Camille (2010). *Monitoring the implementation of the UN Convention by NGO's: experiences and strategies*. Presentation on the 15-th World Congress of Inclusion International. Berlin, Germany, 16-19 June 2010.

Leyen, Ursula von der (2010). *The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities – Its importance for Germany and for the work of the Federal Government*. Presentation on the 15-th World Congress of Inclusion International. Berlin, Germany, 16-19 June 2010.

Masuch, Peter (2010). *The challenge of the UN Convention to national rights systems*. Presentation on the 15-th World Congress of Inclusion International. Berlin, Germany, 16-19 June 2010.

2.5 Conferentie Maastricht

Boven, Theo van (2010). *Locating the UN CRPD within the Body of UN Human Rights Law*. Presentation on the Conference 'The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities – a European perspective'. Maastricht, 8-9 November 2010.

Flinterman, Cees (2010). *Reflections on the Work of the UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities, and the Role of NGO's – Lessons to be learnt from the CEDAW Committee*. Presentation on the Conference 'The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities – a European perspective'. Maastricht, 8-9 November 2010.

Halvorsen, Rune (2010). *Accessibility (Art. 9et al) – Implications for the EU and the Member States*. Presentation on the Conference 'The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities – a European perspective'. Maastricht, 8-9 November 2010.

Ventegodt Lissberg, Maria (2010). *Work and Employment (Art. 27) – Implications for the EU and the Member States*. Presentation on the Conference 'The UN Convention on the

Rights of Persons with Disabilities – a European perspective’. Maastricht, 8-9 November 2010.

Vrana, Marilena (2010). *Presentation of the results of the EC funded Study on Challenges and Good Practices in the Implementation of the UN CRPD*. Presentation on the Conference ‘The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities – a European perspective’. Maastricht, 8-9 November 2010.

Willems, Jan c.M. (2010). *The UN CRPD and children – Implications for the EU and its Member States*. Presentation on the Conference ‘The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities – a European perspective’. Maastricht, 8-9 November 2010.

2.6 Overige buitenlandse bronnen

Degener, Theresia (1995). *Menschenrechte als neues Paradigma der Behinderten Bewegung?* Essay. Uit het Duits vertaald door Hilde Mattes, Wendy Faber, Arko Oderwald en Agnes van Wijnen. In: www.kantel.nl.

Graumann, Sigrid (2009). *Assistierte Freiheit: Von einer Behindertenpolitik der Wohltätigkeit zu einer Politik der Menschenrecht*. Proefschrift Universiteit Utrecht.

Towell, D. (2008). *Exploring strategies for achieving equal citizenship*. Presentation to the International Association for the Scientific Study of Intellectual Disability, Cape Town, August 2008.

Coalitie voor Inclusie
Postbus 85273
3508 AG Utrecht
030-236 30 00
www.coalitievoorinclusie.nl

